

gospodarske, obrtniške in narodne.

Izhajajo vsako sredo po celi poli. Veljajo v tiskarnici jemane za celo leto 4 gold., za pol leta 2 gold., za četrto leta 1 gold.; pošiljane po pošti pa za celo leto 4 gold. 60 kr., za pol leta 2 gold. 40 kr., za četrto leta 1 gold. 30 kr.

V Ljubljani v sredo 16. julija 1873.

Obseg: Sirarski družbi na Kranjskem. — Dostavki k našemu popisu govéd v Dunajski razstavi. — Mašina za izdelovanje cevi. — Razglasi c. kr. ministerstva kmetijstva. — Oklic vélike razstave čbel, panjev in čbelarskega orodja. — Popotnikom v Dunajsko razstavo na znanje. — Postava veljavna za Kranjsko, ktera določuje pravne razmere učiteljev na javnih ljudskih šolah. (Dalje.) — Slov. slovstvo. — Naši dopisi. — Novičar.

Gospodarske stvari.

Sirarski družbi na Kranjskem.

V zadnjem listu „Novic“ je bila iz seje družbe kmetijske naznanjena vesela novica, da ste se na Bohinjskih planinah ustanovile dve sirarski družbi (Käsereigenossenschaften) in da je odbor gospoda Seuniga in Šolmajerja naprosil, naj gresta ogledat to novo napravo, da potem subvencijski odbor more jej po lastnem prepričanju podati državne podpore. Imenovana gosp. odbornika sta se 10. julija brž podala na planine Bohinjske in po ogledu spisala poročilo družbi kmetijski, iz kterega bralcem „Novic“ posnamemo sledeče črtice:

Planina Bitenjska leži na severno-vzhodni strani Jelovice, kakih 4000 čevljev nad morjem. Planinski prostor obsega več sto oralov zemlje, kjer stoji 14 planšarskih (planinskih) koč, večidel lesenih, v kterih so shrambe za mleko, surovo maslo in sir; blizo njih so stanišča za živino. Od 13 gospodarjev jih je 12 stopilo v sirarsko družbo, katera si je imé dala „prve Kranjske sirarske družbe“. Ona iz 833 funtov čisto kravjega mleka izdeluje dan na dan 84 funtov napol mastnega sira Švicarske Grojarske sorte v 2 hlebih. Ondi se pase 100 krav, katere molzejo, in kakih 40 kozá in ovác; kozjega in ovčjega pa ne rabijo za sir. Nalašč za sirarijo vdinjani planšar vodi sirarstvo. Če tudi ni še vse do zadnje pičice tako, kakor je sicer vredjeno v velicah sirarijah, vendar je že zdaj ondi izdelani sir tak, da so ga izvedenci v Ljubljani za prodaj v štacunah pripravnega spoznali. Gosp. Seunig in g. Šolmajer po vsem tem rada pripoznavata, da je „prva sirarska družba Kranjska“ v takem stanu, da bode sčasoma gotovo prav dobro napredovala. Iz Bitenjske planine se ta sirarija v poznejšem poletju preseli na drugo visoko planino „Govnač“ imenovano.

Na isti Bitenjski planini sta ogledala novo lepo zidano stanarijo s čedno obzidanim hlevom, ki jo je napravil gospodar Martin Rozman, in našla vse tako dobro narejeno, kakor je družbi kmetijski popisal prvomestnik gosp. Mesar.

Na drugo planino „Barečo dolino“ sta imenovana gospoda šla drugi dan (11. julija); ta planina leži blizo Bohinjskega jezera, 4500 čevljev nad morjem, blizo nje leži večni sneg; tu je le za ovce in koze pripravna paša. Ta družba šteje 7 gospodarjev, ki imajo 205 glav molzne živine, med ktero zdaj samo 5 krav. Vsak dan naredijo 2 hleba po 40 funtov kozjega sira iz kakih

350 funtov mleka. Tudi ta družba se more v dobrem stanu zdržati.

Gosp. oglednika priporočata tedaj po lastnem ogledu obé družbi in Martina Rozmana državne podpore vredne, proti temu, da si družbi kmalu osnujete pravila (štatute), po kterih se vredi delovanje njuno.

Pred vsem pa sta za neobhodno potrebno spoznala, da s pomočjo državne podpore eden izmed najbolj izvedenih družbenikov potuje na planine Vorarlberške (blizo Tirolskega), da ondi ogleda slavnoznanne sirarije in orodje ter se potem vse to obrne za napredek Bohinjskega sirarskega društva. To se bo tudi zgodilo.

Naj konečno pristavimo še to, da, čeravno sta gospoda oglednika imela v tej silni vročini težavno potovanje, vendar sta jako vesela bila preprijaznega sprejema in videti Bohinjskega možé v kljub mnogostranskim oviram živo zavzete za zboljšanje sirarstva na Kranjskem, kjer se more ravno tako dober sir kravji narejati, kakor ga delajo na Tirolskem in na drugih planinah; dober sir pa je blago, katero gotovo zmirom svojega kupca ima.

In če zdaj vprašamo: kdo pa je bil tisti mož, ki je naše umne gospodarje v Bohinji navdušil za to, da so — po izgledu družih dežel — v združbo stopili? — dobimo odgovor, da je pa le spet bil eden izmed duhovnikov, katere nemški in slovenski liberali pri vsaki priliki za „volksverdummer“ in „mračnjake“ proglašajo! Kažite nam, vi liberalci, iz cele svoje vrste enega „lichtfreund-a“, ki je kaj tacega vpeljal, kakor „far“ Bohinjski?! Vsaj imate „vélike posestnike“, kje so pri tacih napravah? — vsaj imate druge „bahače“ nemške in slovenske, kje so?!

Dostavki k našemu popisu govéd v Dunajski razstavi.

V „Gosp. Listu“ je gosp. prof. Povše, ki je sam ogledal razstavo govéd, ovác, koz in svinj, naznanil svoje mnenje o razstavljeni živini. Ker bo našim živinorejcem zanimivo slišati, kako naš izvedeni rojak sodi o njej, podamo jim nekoliko odlomkov iz njegovega popisa.

„Pri vходу — pravi — bilo je v prvi vrsti razstavljeno Holandsko govejo pleme. Barva črna z belimi velikimi progami ali lisami bila je pri vseh živalih onega plemena odločno enaka. Života so precej velikega, glava je ozka in dolga, rogovi naspred zavihani. Njih vimena že kažejo, da so mlečna. Bil